

(6)

EHITADES UUT ELU

See kunagi õnnelik olnud pereisa sai hallutsinatsioone nähes ning politsei ja haiglapersonali poolt kinni hoituna Jumalalt ootamatu kingituse – kindla aluse kainusele, mis püsib nii headel kui ka halbadel aegadel.

ME OLIME TERVE päeva põllul heina teinud. Kui tööpäev lõppes, tõid mehed välja neljaliitrise pudeli muskaatveini. Võtsin paar lonksu, sest tahtsin olla teiste moodi ja mõneks minutiks tundsin end nagu üks neist. Siis jäin magama õues oleva laua alla, mille taga ema töölisi toitis. Kui mind sealt leiti, kanti mind voodisse ja järgmisel päeval sain noomida. Olin siis kuueaastane.

Minu noorusaastad möödusid tädi ja onu talus. Nad kasvasid mind pärast seda, kui mu isa ja ema lahutasid. Isa juurde jäid minu kaks venda ja õde; vanaema võttis mind beebina enda juurde ning kui lapse kantseldamine muutus talle liiga koormavaks, saadeti mind tallu.

Elu oli toona raske. Me kasvasime oma toidu ise, mõned asjad saime poest vahetuskaubana. Kaheksa-aastaselt kündsin juba hobusega põldu. Perekonnas ja meie põllumeeste kogukonnas räägiti ainult hispaania keeles. Alles siis, kui ma kooli läksin, sunniti mind kõnelema inglise keelt ja öeldi, et hispaania keeles rääkimine pole õige. Tundsin alati, et ma pole sama tark ega sama hea kui teised lapsed. Talus teadsin, et saan kõigega hakkama, koolis oli hoopis teine lugu.

Kolmeteistaastaselt olin pikk, tugev ja nägin vanem välja. Minu tädi ja onu saatsid mu elama ühte suurema

linna perre lootuses, et saaksin seal koolitarkust, mida mul arvati vaja olevat. Jõlkusin koos kaheksateistaastaste kuttidega ja nad viisid mu *halloweeni* peole. Esimene viskilonks tõmbas hinge kinni, aga pärast teist sõõmu tundsin, et see on tegelikult päris hea kraam. Samastusin teiste poistega. Polnud tähtis, et olin alles kolmteist; tundsin end sama vanana kui nemad. Õhtu lõpuks panin välikäimlas pildi tasku ja sõber pidi mu koju tassima.

Kui ma viieteistaastaselt raha teenimiseks suvel saaki koristasin, hiilisin öösiti koos teiste korjajatega põllule õlut jooma. Õllesena suutsin tüdrukutega rääkida ja tantsima minna. Olin nagu kõik teised ja suutsin olemist nautida. Isegi kui teised olid vanemad, olin nendega võrdne.

Järgmisel suvel läksin koolivaheajal ehitusele tööle. Tegin tööd koos vanemate meestega ja päeva lõpus läksime koos baari. Baarmen asetas õlle minu kõrval oleva mehe ette, kuid see oli mõeldud mulle. Ma armastasin reedeid – palgapäevi – kui läksime välja ja jõime ent täis. Nädalavahetustel tantsima minnes hakkasin kangemat kraami jooma. Suhtlesin meestega, kes jõid nagu mina. Et saada õhtuks piisavalt napsi, klappisime rahad kokku ja kuna ma nägin vanem välja, siis mulle müüdi. Võisin plikadega rääkida. Olin kuttide seas kõva mees, sest mul oli nii kärakat kui tüdrukuid.

Kaks päeva enne jõule olin teel noorsõduri baas-kursusele. Eelviimases peatuses hüppasime oma kodukandi kuttidega rongist maha ja tormasime baari, et osta jõulude tähistamiseks kärakat. Tagasi vagunisse jõudes hoiatati meid, et sõjaväepolitsei viskab pudelid aknast välja, niisiis kulistasime kõik kiiresti sisse ja jäime purju.

Pärast baaskursust saadeti meid erinevatesse väeosadesse. Jõin harva, sest tahtsin läbi lüüa, aga ma ei saanud juues kunagi pidama enne, kui kõik oli otsas. Mul puudus oskus öelda: „Nüüd aitab.”

Linnaloal olles abiellusin noore naisega oma kodulinnast ja järgmisel aastal sündis meie esimene tütar. Lennuväest koju saabudes läks peagi tõeline pidu lahti. Ma olin ju suur kangelane! Esialgu jõin ainult nädalavahetustel, jõin ja tantsisin koos oma vanade semude ja nende uute naistega. Ainus autoõnnetus, millesse ma purjus peaga sattusin, juhtus tol aastal. Rammisin seisvat autot, mu sõber tõmbas lihtsalt pörkeraua eest ära ja me jätkasime sõitu. Järgmisel hommikul vaatasime ajalehest, kas õnnetust mainiti. Ei midagi, ja kunagi ei saadud teada, et need olime meie.

Sama ehitusfirma, kus olin keskkooliõpilasena suvel töötanud, palkas mind tislari õpipoisiks. Olin tark ja õppisin kiiresti. Siis sain liiga targaks ja unustasin kõik, mida see ettevõtte minu jaoks oli teinud. Ma hädaldasin mingi raha pärast, mida nad minu arvates mulle võlgnesid ning mind lasti lahti.

G.I. Billi programmi abil asusin õhtuti mehaanikakoolis õppima ja sain linnas tööd. Siis hakkasin päriselt jooma. Nendel meestel oli rituaal. Niipea kui nad tööle tulid, ostsid nad pudeli veini. Alguses ma selles ei osalenud. Minusugune kõva mees ei joonud veini. Ühel päeval otsustasin, et miks ka mitte võtta. Jõin paar lonksu ja see meeldis mulle. Järgmise viie aasta jooksul olin iga päev purjus.

Ühel hetkel sain tööl vigastada ja mind saadeti nädalaks koju, kuid pidin iga päev tööle helistama. Ma ei teinud seda – ma ei saanud, olin kogu aeg purjus. Neljandal päeval tuli ülemus mind koju kontrollima, aga

mind ei olnud kodus. Jõudsin purjus peaga tagasi enne nende lahkumist. Nad ei öelnud midagi, aga järgmisel päeval teatas ametiühingu juht, et mind vallandatakse. Läksin linnavalitsusse ja ütlesin koha üles.

Meie perre oli nende aastate jooksul sündinud veel kolm tütart. Tundsin kahetsust, süütunnet ja hirmu, sest mul ei olnud tööd. Ma teadsin, et olin asjad kihva keeranud. Toona polnud töötu abiraha võimalik saada. Muidugi polnud asi minus vaid halvas õnnes. Ma võtsin vastu kõikvõimalikke ehitustöid, isegi ametiühinguväliseid – mis iganes saadaval olid.

Sündis minu esimene poeg ja kaks aastat hiljem teine. Mu uhkus oli taastunud ja mõtlesin, miks peaksin teistele inimestele nii palju raha teenima. Leidsin, et on aeg luua oma ehitusfirma, niisiis sooritasin eksami ja sain litsentsi. Piirasin veidi oma joomist ja äri edenes hästi, mispeale hakkasin rohkem jooma. Läksin baari ja jätsin töölisel omapäi objektile. Kolmandaks aastaks veetsin kogu aja baarides. Ma ei suutnud oma töid lõpule viia ja olin kogu raha ära kulutanud. Seis oli halb. Olin täielik alkohoolik ning süüdistasin Jumalat ja ebaõnne. Alkohol oli mu põlvili surunud. Ma lihtsalt ei suutnud enam püsti tõusta ja jäin oma ettevõttest ilma.

Järgmised kolm aastat tegin juhutöid, kaks päeva siin, kolm päeva seal. Tulin vaevu ots otsaga kokku, sest mul oli suur pere ülal pidada. Ma ei toonud koju piisavalt raha. Jõin selle maha. Naine nurises ja kirus ning tahtsin kõigest sellest eemale pääseda.

Hakkasin võtma töid linnast väljas. Kord olin töödejuhataja alumiiniumpiirete firmas. Ma ei tea, kuidas me tööd valmis saime. Igal hommikul olin ma pohmeluses ja tundsin end kohutavalt. Töölisel ei saanud ilma

minuta alustada ja pidid ootama. Pea parandamiseks läksin keskpäeval baari ja panin kogu öö pidu.

Kodus olid ainult tülid ja kolisin välja, et lapsed mind purjuspäi ei näeks. Mõtlesin, et nüüd saan rahulikult juua. Naine hakkas saama sotsiaaltoetust ja mina lõpetasin koguni mõne aja pärast pere toetamise. Mul pidi olema piisavalt raha, et juua. Jätkasin ehitustööd, kuid ma polnud eriti usaldusväärne. Töötasin kolm või neli nädalat hästi ja seejärel ei tahtnud ma hommikul enam tõusta. Mõtlesin, et leian mõne teise töö, aga mind lasti alati lahti.

Mõned aastad hiljem arreteeriti mind purjus peaga sõitmise eest, kuid mu politseinikust sõbra abiga läks kirja hooletu juhtimine. Samas lisati, et kui tuleb veel üks rikkumine, võtavad nad mu juhiloa ära. Samal ajal proovisin esimest korda AA-d. Ma ei suutnud olla kaine ega purjus. Tundsin hirmu, kahetsust ja süüd. Jooksin oma korteri lähedal asuva burgeriputka juurde, otsisin telefoniraamatust AA rühma numbri ja helistasin nende klubimajja. Kaks meest tulid minu juurde ja jäid minuga, juues kohvi kuni baaride sulgemiseni. Nad tulid jälle ja jälle ning vedasid mind kuu aega koosolekutele. Leidsin, et minuga on kõik korras ning mul ei ole neid enam vaja. Tundus, et need kaks meest ei jätnud mind rahule ja käisid liialt pinda. Niisiis, et neile koht kätte näidata, jõin ma end täis.

Pärast seda kolisin Californiasse. Mu lapsed elatusid sotsiaaltoetusest, samal ajal kui mina mööda ilma ringi kolasin. Mul ei olnud aimugi, et Californias võib ametiühingus olles ehitustööga nii palju raha teenida. Laristasin selle kõik joomise peale. Ma ei tundnud ennast laste pärast pahasti, sest olin kogu aeg purjus. Saatsin neile kingitusi. Kui aga kaineks sain, tundsin end nende

ees kohutavalt süüdi, seega jõin jälle. Kaine olemine oli talumatu, sest ma ei kannatanud mõtet sellest, et ei olnud suutnud oma laste eest hoolitseda.

Jõin töö juures palju. Puusepad töötasid lühikestes pükstes ja neil olid õllejahutid. Õllepurgid vedelesid kõikjal tööplatsil. Ostsin igal hommikul varakult poest oma termosesse pudeli veini, mis mind lõunani käigus hoidis. Seejärel hankisin veini pärastlõunaks. Õhtuks krahmasin koduteel kuuspaki õlut ja pudeli veini. Ja selline oli mu elutsükel.

Ühel korral vänderdasin autoga sõbra juurest koju sõites, kui mind peatati ja karistati joobes juhtimise eest. Mulle tehti 300 dollarit trahvi ja anti aastane katseaeg, kuid ma ei uskunud hetkekski, et saaksin sellega hakkama ning otsustasin koju tagasi kolida.

Sain kolm kuud töötü abiraha, mis minu jaoks tähendas kolme kuud pidutsemist. Kui raha otsa sai, otsisin töö. Kuigi mu California ametiühingukaart siin ei kehtinud, sain oma esimese tööandja juures töödejuhatajana palgale. Nüüd seda meenutades mõtlen, kas Jumal oli minu vastu armuline, või mis? Kuid mina süüdistasin kõigis oma hädades Jumalat.

Kuna see oli minu esimene töö umbes kolme kuu jooksul, jõin selle tähistamiseks ja ei saanudki kaineks. Läksin objektile ja panin tööliised tööle, seejärel suundusin jooma. See kestis päevani, mil sõimasin ettevõtte omanikku ning mind vallandati. Selle töö kaudu pääsesin aga ametiühingu värbamisnimekirja ja sain häid töökohti heades ettevõtetes. Hakkasin proovima kaine püsida. Mõnikord suutsin nädala või kaks vastu pidada. Siis hakkasin jälle tinutama. Sel ajal nägin lapsi sageli. Kolisin elama naise maja taga asuvasse korterisse, mida jagasin äiaga. Mu tütreid olid selleks ajaks abielus ja

pojad keskkoolis. Mind ei kaasatud pereüritustele, aga olin olemas.

Tol aastal viibisin alkoholiravi programmis kaks korda. Esimesel korral, kui olin ravil, raseerisin end vannitoas peegli ees ja mulle tundus, et mu habe kasvas tagasi sama kiiresti, kui ma seda maha ajasin. Ehkki olin haiglariietes, põgenesin sealt ära, jooksin mööda tänavaid ja kargasin üle aedade. Kui politsei saabus, olin ühe naise verandal ja prõmmisin uksele, et ta mind sisse laseks. Üritasin neid veenda, et ta on mu naine ja meie lapsed on kodus, kuid nad nägid haiglapaela mu käel ja viisid mu tagasi programmi.

Need olid ajad, kui deliiriumis inimesed seoti nende enda kaitseks kinni. See oli kõige hullem deliirium, mida olin kogunud. Ma ei olnud kunagi varem elus niimoodi kartnud. Arvasin, et gangsterid jälitavad mind ja tahavad ära tappa. Kuna ma olin kinni seotud, siis püüdsin vaikselt peituda, et nad mind ei leiaks. Arst ütles mulle, et kui ma veelkord niimoodi deliiriumisse langen, ei pruugi ma sellest enam välja tulla. Pärast seda kogemust jäin kolmeks kuuks kaineks, käies mõnedel AA koosolekutel. Siis hakkasin jälle jooma. Mõni kuu hiljem olin raviprogrammis tagasi, seekord mitte nii haigena ja jäin veel kolmeks kuuks kaineks.

Siis põrutasin kümnepäevasele joomatuurile. Olin hirmunud ja ei suutnud kõndida. Vannituppa pidin roomama. Lõpuks kasisin end puhtaks ja suutsin taas tööd teha. Tänapühapidu töö juures käivitas taas mu igapäevase joomise, mis kestis jõuludeni. Pärast seda mind vallandati. Siis hakkasin ikka tõsiselt jooma. Jaanuari keskpaigaks tekkisid mul hallutsinatsioonid, mis ei tahtnud kaduda.

Ma helistasin statsionaarravi programmi ja ütlesin, et vajan abi. Nad olid valmis mind vastu võtma kolme

päeva pärast. Et vastu pidada, jõin kõik need kolm päeva. Hämmastaval kombel teadsin, et kui programmiga liitun, lõpeb minu joomine.

Üks mu tütardest sõidutas mu kohale ja aitas mul paberid vormistada. Majja sisenedes oleksin pea-aegu kukkunud. Mul tekkisid taas hallutsinatsioonid ja töötajad toimetasid mu pehmete mattidega kaetud põrandaga tuppa, mida nad nimetasid televiisoritoaks. Hakkasin arvama, et olen vanglas ja need tüübid tahavad mind tappa. Kui nad toa ukse avasid, jooksin koridori akna poole, lootes põgeneda. Nad haarasid minust kinni, kartes, et püüan läbi akna hüpata. Puksisin õlaga vastu seina, et toast välja murda ja kiskusin oma küüsi, kuni sõrmeotsad olid verised. Töötajad kutsusid minu kinni hoidmiseks abi ja selleks, et mulle rahustav süst teha, läks tarvis kolme abipolitseinikku, kahte nõustajat ning kahte medõde. Lõpuks lamasin seal vaikselt, valmis surema nagu mees.

Ärkasin kolm päeva hiljem, alasti ja haisvana. Mind pesti puhtaks ja tundsin end suurepäraselt. Ma polnudki end kunagi varem nii hästi tundnud – nagu ei oleks eales joonudki. Käisin raviseanssidel ja kuulasin kõike, mida räägiti. Nad viisid meid AA koosolekutele. Tahtsin seda, mis AA-lastel oli. Ma ei usu, et olin kunagi midagi nii väga tahtnud, kui seda programmi. Seal olid toona mehed ülikondades, kes nägid head välja. Just selline tahtsingi ka mina olla. Mõte joomisest ei ole mulle sellest ajast peale pähegi tulnud. Olen küll tahtnud teha midagi hullumeelset, aga pole kordagi soovinud juua. Minu jaoks on kainus Jumala kingitus. Joomine tähendaks kingituse tagasi andmist. Kui sa annad kingituse tagasi, võtab inimene selle tagasi, eks ole? Kui Jumal selle tagasi võtab, olen ma surnud.

Esimesel aastal käisin AA-s vähemalt seitsmel koosolekul nädalas. Ma lihtsalt armastasin seda. Kandsin ülikondi nagu mehed, keda olin näinud. Asusin tööle ostukeskuse ehitusel, kus töötas ka üks AA liige, kellel oli kaheksa aastat kainust. Me jagasime iga päev üksteisega oma kogemusi. Nüüd tean, et Jumal pani selle mehe sinna minu jaoks.

Selle aasta jooksul pakuti mulle tööd linna alluvuses ja ühes ehitusfirmas linnast väljas. Minu tugiisik veenis mind jääma sinna, kus mul oli rühma ja AA sõprade toetus – seikluste otsimiseks olin ma programmis veel liiga värske. Valisin töö linnas ja olin seal kuni pensionini. Selline mees nagu mina – kaheksateist aastat ühe tööandja juures!

Kui olin kaineks saanud, võttis naine mu tagasi. Tundsin, et pean naasma, et hoolitseda laste eest, kelle olin kunagi sotsiaalabi hoolde jätnud. Minu kolmas poeg on meie AA beebi. Olen näinud sportimas kõiki meie poisse. Meeskondades olid ka teiste AA-lastel lapsed. Me veetsime koos aega ning käisime mängu vaatamas. Nautisin seda täielikult. Kainuses sündinud laps on nüüd kolledžis. Mul on imelised suhted kõigi oma lastega.

Oma tugiisiku õhutusel hakkasin kohe teenima ja see meeldis mulle väga. Nüüd olen oma hispaaniakeelse rühma teeninduskogu esindaja, õppides rääkima sellest vägevast kainuse kingitusest oma emakeeles.

Nende kainete aastate jooksul on olnud ka raskeid aegu. Kui olin viiendat aastat kaine, läks kaduma mu tütar, kes oli mind raviprogrammi viinud ja aidanud mind haiglasse sissekirjutamisel. Minu AA sõbrad aitasid mul teda otsida, kuid teda ei ole tänaseni leitud. Kasvatasime naisega tema kolme tüdruku. Ma ei pidanud

jooma. Käisin palju koosolekutel, et valu leevendada. Tegin sedasama, kui kaotasin mõne aasta eest teise tütre vähile.

Olen õppinud, et ei loe, milliseid talumatuid raskusi ja kaotusi olen kaine olles läbi elanud – ma ei ole pidanud tagasi jooma minema. Niikaua kui ma järgin programmi, jätkan teenimist, käin koosolekutel ja hoian oma vaimse elu korras, võin elada normaalset elu.

Tagasi vaadates leian, et lõpetasin küpsemise viieteistaastaselt, kui hakkasin koos vanemate semudega jooma. Tahtsin olla iseendaga rahu ja tunda end teiste inimestega mugavalt. Juues ei jõudnud ma selleni kunagi. Olen leidnud AA-s ja kainuses selle kuulumise tunde, mida olen alati otsinud. Ma ei mõtle joomisele. Jumal on minuga. Mu tugiisik on minuga. Kogu au kuulub Jumalale. Üksinda ei oleks ma suutnud loobuda. Ma tean, ma proovisin.